

Silas L. Marker og Vincent F. Hendricks bog Os og dem – Identitetspolitiske akser, ideer og afsporede debatter (Gyldendal, 2019) 8. september 2019

'Institutionen opera' i Danmark – 50 års udviklingshistorie 3. september 2019

Grønlands Teaterhistorie – på vej 1. september 2019

"16:29" af Anna Malzer, Teater Momentum 29. august 2019

Wagner: Rhinguldet. Den Ny Opera 29. august 2019

Serendipitetens Rum – Odin Teatrets Laboratorium

Forlaget Klim

Boganmeldelse af Lærke Mejlgaard

Forfatterne til *Serendipitetens Rum* Tatiana Chemi er lektor ved Institut for læring og filosofi på Aalborg Universitet Og Erik Exe Christoffersen er lektor ved Dramaturgi, Institut for kommunikation og kultur på Aarhus Universitet. Begge har de fulgt Odin Teatrets arbejde gennem mange år.

Med bogen giver forfatterne et indblik i Odin Teatrets laboratorium med serendipitetsbegrebet som den linse, der giver betragtningerne retning. For Odin Teatret er mange ting: En kultur, en gruppe af personligheder, et økosystem, en

Skarmasker netop opleves som en byvandring gennem teatrets historiske gader, mindesmærker og læringsrum. Igennem ti overordnede kapitler åbnes "serendipitetens rum" op for læseren. Det er umuligt at nå rundt i hele teatrets by, men gennem udvalgt materiale baseret på personlige erfaringer og erindringer, får læseren en klar fornemmelse af teatret og dets laboratorium.

Ifølge Christoffersen og Chemi kan Odin Teatret beskrives ud fra Serendipitet i forhold til teaterlaboratoriets tre hovedområder:

1. I produktionen og udviklingen af nye forestillinger. I tilblivelsen er form og indhold ikke givet på forhånd, og der er altså tale om en serendipitetisk tilgang til den kreative proces.
2. I formidlingen og pædagogikken. Her understreges teatrets usædvanlige læreprocesser, hvor både elev og læremester arbejder ud fra en form for ikke-viden, der også senere i bogens beskrives ud fra Jacques Rancières teori om den ignorante skolemester.
3. I forskningsfeltet, hvor laboratoriet har undersøgt en række tematikker og udviklet en teaterantropologi.

For Odin Teatret er serendipitet en uventet gevinst. Forfatterne citerer her Barba: "Vi bygger i blinde. Vi ved, hvordan vi skal søge, men vi ved endnu ikke hvad" (2004).

Følgende er ikke et forsøg på at lave korte nedslag ved hvert stop på vandringen gennem Odin Teatrets by. I stedet tillader jeg mig at dvæle ved nogle udvalgte serendipitetiske rum.

Det historiske rum

Serendipitetsbegrebet er skabt af den engelske forfatter Horace Walpole i 1754. Walpole var inspireret af et persisk eventyr om tre prinser fra Serendip, der drager ud på en rejse, der frembringer uventet viden. Prinserne formår at være til stede i nuet og gøre tilfældige opdagelser og iagttagelser uden at vide, hvad de er på udkig efter, og denne sjældne evne belønnes naturligvis med både prinsesser og kongeriger.

Eugenio Barbas historie fremstår i bogen som et eksempel på en person, som inviterer tilfældighederne indenfor i sit liv og i sit arbejde. Barba, som er født i 1936 i Syditalien, rejser som ung til Skandinavien, hvor han ender på et norsk svejseværksted. Som svejser lærer Barba forsigtigt at sætte to ødelagte metalfragmenter sammen for at skabe noget smukt, og han lærer, at rækkefølgen af hvordan tilfældigheder sammensættes, er afgørende for at få noget til at blive til en enhed.

Bestilling Udgivelser Om Peripeti

Siden af vedtagelsen af den første danske teaterlov. Tæles for dem alle er, at de retrospektivt set har en indirekte relation til Odin Teatret.

Foto: Tommy Bay, 2014. Et Uventet møde – et fund af noget fremmed i Holstebro

Læringens rum

Serendipitet som læring er af gode grunde bogens længste kapitel. Læring er central for Odin Teatret. Både teaterfaglig læring og læring på organisatorisk plan. Som en autodidakt teatergruppe har Odin Teatret fra begyndelsen måtte tænke sig selv som en lærende organisation. Forfatterne anvender Peter Senges forståelse af begrebet *den lærende organisation*, som en organisationsform, hvor læring består i at opfinde ny læring og samtidig smide ubrugelig viden ud (1990). For Odin Teatret handler det i høj grad om at opfinde nye positioner, hvorfra det kendte kan iagttages. Flere gange i bogen indledes et afsnit med en teoretiske kontekstualisering som denne, der fungerer som en referenceramme i læsningen af det resterende afsnit. Det giver en god teoretisk ballast, hvilket er nødvendigt for at skabe en rød tråd gennem et stort og omsiggribende materiale.

Bestilling Udgivelser Om Peripeti

For første gang indvækker forfatterne den læser, der ikke nødvendigvis har et indgående kendskab til Odin Teatrets læreprocesser. Pompa beskriver, hvordan han for første gang oplevede teatret "ikke kun som en kunstnerisk aktivitet, men som en engageret livsstil, en eksistentiel og politisk strategi for at skabe forandring i sig selv og omverdenen" (p. 188). Pompas beskrivelse er et tiltrængt perspektivskift i form af en stemme, der ikke oplever teatrets læreprocesser som selvfølgelige, men går til dem med den nytilkomnes nysgerrighed og undren.

Gennem Odin Teatrets laboratorium bliver viden formidlet og udvekslet mellem fagfolk, akademikere og andre teaterinteresserede. Med oprettelsen af ISTA (International School of Theatre Anthropology) i 1979 formaliseres dette lærende miljø, der indgår i en fælles udforskning af Odin Teatrets skuespillere og andre både asiatiske og vestlige teaterkulturer. Forestillinger og byttehandler danner grundlag for at et lærende fællesskab kan opstå baseret på en forskel og en gensidighed mellem parterne. Der er ifølge forfatterne tale om serendipitet i disse læreprocesser, hvor to uvidende parter lader læringen opstå imellem dem.

Alt i én kuffert.

I bogens næstsidste afsnit beskrives Odin Teatrets seneste forestilling, "Træet" (2016). Forestillingen er et helt konkret eksempel på serendipitet, da den er lavet ud fra det benspænd, at den skal kunne transporteres i kufferter. Denne ekstreme begrænsning har haft stor indvirkning på skabelsen af forestillingen. Undervejs i læsningen går det op for mig, at fortællingen om "Træet" ikke kun er en afslutning på bogen, men en slags afslutning på et kapitel for Odin Teatret. For det ældre, erfarne hold af skuespillere kan forestillingen meget vel blive den sidste, de laver sammen. "Træet" slutter med ankomsten af to nye unge medlemmer til Odin Teatret. "En happy ending", som skuespilleren Roberta Carreri kaldet det.

Odin Teatrets by består af store brede veje såvel som små, snirklede stier, der forbinder byen på kryds og tværs. "Serendipitetens rum" er derfor ikke let at orientere sig i, og som læser kan man opleve en vis desorientering i den store mængde materiale. Undervejs i bogen får jeg en oplevelse af, at hvert enkelt afsnit indeholder spor af alle de andre afsnit. Og det er måske netop pointen. Odin Teatret og teaterlaboratoriet kan ikke dissekteres i adskilte analytiske fragmenter, men skal forstås som en levende og kompleks størrelse. "Serendipitetens rum" giver et vigtigt indblik i Odin Teatret på teatrets egne præmisser. Udbyttet af bogen ligger for mig i helhedsoplevelsen, hvor jeg lidt efter lidt begynder at stykke de mange små afsnit sammen til en helhedsoplevelse. Som læser skal jeg lære at indgå i et serendipitetisk univers og acceptere, at de bedste byvandring faktisk er dem, hvor man farer en smule vild undervejs, og derfor opdager nye og overraskende gader.

[Bestilling](#) [Udgivelser](#) [Om Peripeti](#)

OM OS

Peripeti er det eneste danske videnskabelige teatertidsskrift og redigeres af en national redaktion fra Dramaturgi, Aarhus Universitet, Teatervidenskab ved Københavns Universitet og med redaktionsmedlemmer med tilknytning til teatre og teateruddannelser.

AKTUELT

Silas L. Marker og Vincent F. Hendricks bog *Os og dem* – Identitetspolitiske akser, ideer og afsporede debatter (Gyldendal, 2019)
sep 8, 2019

'Institutionen opera' i Danmark – 50 års udviklingshistorie
sep 3, 2019

Grønlands Teaterhistorie – på vej
sep 1, 2019

SØG PÅ SIDEN

Search

FOR REDAKTIONEN

[Log ind](#)

[Indlæg-RSS](#)

[Kommentar-RSS](#)

[WordPress.org](#)

Der må ikke kopieres, gengives eller på anden måde reproduceres materiale, hverken analog eller digital fra domænet peripeti.dk uden samtykke.